

AKADEMIJA ZA HUMANI RAZVOJ

EDUKATIVNI VODIČ ZA BUDUĆE STUDENTE I RODITELJE

Kako izabrati pravi fakultet i zanimanje

Praktičan vodič za buduće studente i roditelje

Kako upoznati sebe, prepoznati talente, razumeti tržište rada i doneti odluku koja će oblikovati tvoju budućnost.

35+

STRANA

24

POGLAVLJA

6

PROFESIJA

12

ALATA

• REČ IZDAVAČA

Zašto smo napravili ovaj vodič

Razgovor sa onima koji se nalaze pred jednom od najvažnijih odluka u životu.

Odabir fakulteta i zanimanja je jedna od najvažnijih odluka u životu — trenutak koji oblikuje akademski put, profesionalni razvoj i lični identitet u narednim decenijama. Istovremeno, svet rada se menja brže nego u bilo kom ranijem periodu istorije. Veze između disciplina, uloga i sektora postaju fluidne, a sposobnosti koje će biti tražene za deset ili dvadeset godina nisu uvek očigledne.

Ovaj vodič smo pripremili uz podršku karijernih savetnika, psihologa profesionalne orijentacije, stručnjaka za visoko obrazovanje i analitičara tržišta rada. Pisali smo ga sa jednim ciljem: dati mladima i njihovim roditeljima — alat da donesu odluku smireno, informisano i bez pritiska.

◆ Šta ćete naći u ovom vodiču

U narednih 35 strana, naći ćete: analize tržišta rada, praktičan test profesionalne orijentacije, detaljne profile profesija budućnosti, savete psihologa, kontrolne liste, izjave stručnjaka i iskrene odgovore na pitanja koja se najlakše izbegavaju — ali su najčešća u kuhinjama, na rasporedima i u dnevnim sobama porodica koje odlučuju o budućnosti.

“

Najbolja odluka o karijeri nije ona koja ti otvara najviše vrata — već ona kroz koja želiš da prođeš ujutru.

— Cilj ovog vodiča

• SADRŽAJ VODIČA

Šta ćete naučiti

Kratak pregled tema, alata i pitanja koje vodič otvara.

DEO I · RAZUMEVANJE SEBE

- 01 Zašto je izbor fakulteta jedna od najvažnijih odluka
- 02 Najčešće greške pri izboru fakulteta
- 03 Kako upoznati sebe
- 04 Kako otkriti svoja interesovanja
- 05 Kako prepoznati svoje talente
- 06 Test profesionalne orijentacije

DEO II · RAZUMEVANJE TRŽIŠTA RADA

- 07 Tržište rada danas
- 08 Tržište rada budućnosti
- 09 Veštačka inteligencija i budućnost zanimanja
- 10 Profesije najotpornije na automatizaciju

DEO III · PROFESIJE BUDUĆNOSTI

- 11 Psihologija — nauka o ljudskom umu
- 12 Logopedija — most između govora i sveta
- 13 Socijalni rad — podrška u srcu zajednice
- 14 Okupaciona terapija — povratak ka životu
- 15 Obrazovanje učitelja — graditi nove generacije
- 16 Obrazovanje vaspitača — temelji ranog razvoja

DEO IV · ODLUKA I PRAKTIČNI KORACI

- 17 Kako izgleda savremeno studiranje
  - 18 Kako prepoznati kvalitetan fakultet
  - 19 Pitanja koja treba da postaviš sebi pre upisa
  - 20 Saveti za roditelje
  - 21 Kontrolna lista za izbor fakulteta
  - 22 Najčešća pitanja budućih studenata
  - 23 Zaključak — jedna odluka, jedan život
  - 24 Sledeći korak ka tvojoj budućnosti
-

AKADEMIJA ZA
HUMANI RAZVOJ

PRAKTIČAN VODIČ · IZDANJE 2026
Kako izabrati pravi fakultet i zanimanje

• DEO I

Razumevanje sebe

—
Pre nego što pitaš koji fakultet — pitaj se ko si.

Zašto je izbor fakulteta jedna od najvažnijih odluka

Četiri do pet godina koje oblikuju više od diplome — oblikuju osobu.

U periodu od sedamnaeste do dvadeset i druge godine, mladi prolaze kroz intenzivne promene: konsoliduju se vrednosti, razvijaju profesionalne kompetencije, gradi socijalna mreža i stiču prva ozbiljna iskustva u svetu odraslih. Fakultet nije samo ustanova za sticanje diplome — to je sredina u kojoj se mlada osoba formira.

Istraživanja konzistentno pokazuju da kvalitet studijskog okruženja — odnos nastavnika prema studentima, pristup praktičnoj nastavi, podrška u karijernom razvoju — ima merljiv uticaj na profesionalnu satisfakciju i dugoročni uspeh u karijeri.

4-5

godina formativnog razvoja

8.000+

sati u učionicama

100%

izbora koji oblikuje smer

1

odluka koja menja život

Šta se na fakultetu zaista gradi?

Kada o fakultetu razmišljamo samo kao o putu do diplome, lako propustimo ono što se gradi paralelno sa odrađenim ispitima:

I

Profesionalni identitet

Osećaj 'ko sam ja u svom polju' i šta mogu da postignem. Prvi susreti sa profesijom — kroz prakse, mentorstvo, projekte — oblikuju kako sebe vidimo kao stručnjake.

II

Radne navike

Kako se organizovati, kako učiti kompleksne materije, kako podnositi neuspeh. Ove veštine ostaju mnogo posle što gradivo izbledi.

III

Stručna mreža

Profesori, kolege, mentori — ljudi koji ostaju doživotni resursi. Veliki deo karijernih prilika prolazi kroz mreže koje se grade tokom studija.

IV

Svrha i vrednosti

Susret sa disciplinom koja može postati karijerni put i životni poziv. Pravi fakultet ne daje samo veštine — daje pravac.

• POGLAVLJE 02 · PREVENCIJA GREŠAKA

Najčešće greške pri izboru fakulteta

Osam zamki koje vredi prepoznati na vreme — pre nego što donesete odluku.

Greške pri izboru fakulteta retko su rezultat neozbiljnosti — mnogo češće dolaze od pritiska okoline, nedostatka informacija i razgovora koje smo odložili. Kada ih prepoznamo na vreme, odluka postaje znatno laška. Slede osam najvažnijih:

<p>01 Biranje po reputaciji, ne po poklapanju</p> <p>Fakultet koji svi hvale nije nužno fakultet na kom ćeš ti napredovati. Pitaj se šta odgovara tebi — tvojim veštinama, vrednostima i načinu učenja.</p>	<p>02 Pritisak roditelja ili vršnjaka</p> <p>Svaka odluka donesena pod spoljnim pritiskom pre ili kasnije vraća račun. Roditelji pružaju podršku, ali smer biraju mladi — jer će oni biti ti koji žive sa odlukom.</p>
<p>03 Odlazak 'jer treba nešto'</p> <p>Upis na fakultet bez jasnog cilja znači četiri godine učenja gradiva koje ne zanima. Vreme provedeno u samospoznaji pre upisa je investicija, ne gubljenje vremena.</p>	<p>04 Ignorisanje tržišta rada</p> <p>Nije dovoljno da volimo oblast — treba razumeti i kakve su mogućnosti zapošljavanja, kako izgleda radni dan u toj profesiji i koje kompetencije su tražene.</p>
<p>05 Nedovoljno istraživanja</p> <p>Šest minuta na sajtu fakulteta nije dovoljno. Razgovor sa studentima, poseta Otvorenom danu i konsultacija sa profesionalcem u toj oblasti — to je minimum.</p>	<p>06 Preskočiti 'teška pitanja sebi'</p> <p>Šta me zaista zanima? U čemu sam dobar/dobra? Koji tip posla me ispunjava? Ova pitanja deluju opšta, ali su suštinska za pravi izbor.</p>
<p>07 Zaborav na praktičnu nastavu</p> <p>Teorijsko znanje bez prilike za primenu u struci daje ograničenu pripremu za tržište rada. Pitaj koji procenat studija podrazumeva praksu i rad na projektima.</p>	<p>08 Odluka u poslednjem trenutku</p> <p>Bez analize, bez razgovora sa stručnjakom i bez istraživanja, upis postaje brza reakcija, a ne svesan izbor. Počni proces razmišljanja bar godinu dana unapred.</p>

Kako upoznati sebe

Pravi izbor zanimanja počinje od jasnog razumevanja ko si — ne od liste popularnih fakulteta.

Jedan od najčešćih uzroka pogrešnog izbora fakulteta nije manjak informacija o ustanovama — već manjak jasnoće o tome ko si zaista. Kada se izbori projektuju na osobu pre nego što se ona čuje, dobijamo studenta koji svakog ponedeljka prihvata nešto tuđe, a svakog petka sumnja u sebe.

Tri oblasti koje treba istražiti

<p>01 Kognitivni stil</p> <p>Kako najbrže učiš? Bolje pamtiš kad čitaš, kad slušaš, ili kad nešto radiš rukama? Voliš logičke zadatke, ili priče i rasprave?</p> <p>STIL UČENJA</p>	<p>02 Emocionalni svet</p> <p>Kako reagujemo na neuspeh govori mnogo o nama. U kojim situacijama postajemo puni energije? Šta nas iskreno zanima — bez gledanja tuđih mišljenja?</p> <p>MOTIVACIJA</p>	<p>03 Socijalna strana</p> <p>Voliš timski rad ili individualne zadatke? Kako se osećaš kada moraš da komuniciraš sa strancima? Koji tip okruženja te energizuje?</p> <p>SOCIJALNI STIL</p>
--	---	--

Pitanja koja otvaraju razgovor sa sobom

Ova pitanja možeš proći sam, ili u razgovoru sa nekim kome veruješ. Ne brzo — ostavi prostor:

- **01.** Kada se u životu osećam u svom elementu? Otkriva okruženje u kome napredujemo.
- **02.** Šta bih radio/la kada bih imao/la slobodnu nedelju, bez telefona? Otkriva pravo interesovanje.
- **03.** Koji predmet mi je najteži — i zašto? Otkriva blokade, a ne samo rezultate.
- **04.** Šta mislim da dobro radim? Gradi samosvest i samopouzdanje.
- **05.** Koja zanimanja me fasciniraju, čak i ako ne znam zašto? Signali dubinskog interesovanja.
- **06.** Šta bih mogao/la da radim satima bez da pogledam na sat? Pronalaženje stanja 'toka'.

◆ Važno za svakoga

Ne postoji osoba 'bez talenta'. Postoje talenti koji još nisu imali prilike da se pokažu. Ponekad je pravi studijski program upravo taj prostor u kome se talenat prvi put u potpunosti pojavljuje — ako postoji mentor koji ga prepozna i okruženje koje ga ohrabri.

Kako otkriti svoja interesovanja

Interesovanje nije luksuz — to je kompas koji pokazuje smer.

Interesovanje je jedan od najpouzdanijih prediktora dugoročnog zadovoljstva karijerom. Istraživanja pokazuju da osobe koje rade u oblastima koje ih istinski zanimaju ne samo da su zadovoljnije radom, već su i produktivnije, kreativnije i otpornije na stres.

Šest tipova interesovanja — Hollandov model

Američki psiholog John Holland razvio je model koji opisuje šest tipova profesionalnih interesovanja. Većina osoba kombinuje dve do tri dominantne grupe — to je tvoj 'Hollandov kod':

<p>R Realistični</p> <p>Vole rad sa alatima, mašinama, prirodom. Preferiraju konkretne zadatke. Zanima ih: inženjerstvo, zanatstvo, sport, agronomija.</p>	<p>I Istraživački</p> <p>Vole analizu, istraživanje, rešavanje problema. Zanima ih: medicina, nauka, IT, psihologija, ekonomija.</p>	<p>A Umetnički</p> <p>Vole kreativno izražavanje, rad sa jezikom, muzikom, vizuelnom umetnošću. Zanima ih: dizajn, književnost, film, komunikacije.</p>
<p>S Socijalni</p> <p>Vole rad sa ljudima, podučavanje, pomaganje. Zanima ih: obrazovanje, socijalni rad, psihologija, medicina, logopedija.</p>	<p>P Preduzimljivi</p> <p>Vole vođenje, ubeđivanje, pregovaranje. Zanima ih: menadžment, pravo, preduzetništvo, marketing.</p>	<p>K Konvencionalni</p> <p>Vole red, organizaciju, rad sa podacima i sistemima. Zanima ih: računovodstvo, administracija, finansije, logistika.</p>

◆ Mini test

Pređi pogledom kroz svih šest tipova i zaokruži one koji te najviše privlače. Pogledaj koje dve do tri kombinacije dominiraju — to je tvoj Hollandov kod. Kombinacija I+S (istraživački i socijalni) je tipična za psihologiju, logopediju i druge pomažuće profesije. Kombinacija S+A (socijalni i umetnički) česta je kod nastavnika i vaspitača.

Kako prepoznati svoje talente

Talenat nije samo ono što nam 'ide lako' — to je ono što nam daje energiju.

Postoji važna razlika između veštine i talenta. Veštinu možemo naučiti — to je kompetencija stečena vežbom i znanjem. Talenat je nešto dublje: prirodna sklonost koja nam daje energiju, a ne troši je. Kada radimo ono za što smo talentovani, i sati prolaze drugačije.

Tri načina da prepoznaš talenat

01 Šta radiš brže od ostalih? Ne misli na fizičku brzinu — misli na to koje zadatke rešavaš intuitivno, bez mnogo napora, dok drugima treba vreme.	02 Šta te puni energijom? Aktivnosti za koje si na kraju umoran/umorna, ali ispunjen/a — to su signali talenta. Aktivnosti koje te samo umaraju — nisu.	03 Za šta te drugi pitaju? Vršnjaci i porodica intuitivno prepoznaju naše snage. Zabeleži za šta te najčešće traže pomoć ili mišljenje.
--	---	---

Tabela za samoprocenu talenata

Označi koje od sledećih aktivnosti ti daju energiju, a koje ti idu lako. Kombinacija oba znaka je jak signal talenta:

Oblast / Aktivnost	Daje energiju	Ide lako	Signal
Rad sa decom i mladima	☐ ☐	☐ ☐	Oba → ★
Komunikacija i slušanje	☐ ☐	☐ ☐	Oba → ★
Analiziranje podataka	☐ ☐	☐ ☐	Oba → ★
Kreativno rešavanje problema	☐ ☐	☐ ☐	Oba → ★
Pomaganje drugima	☐ ☐	☐ ☐	Oba → ★
Organizovanje i planiranje	☐ ☐	☐ ☐	Oba → ★
Učenje stranih jezika	☐ ☐	☐ ☐	Oba → ★
Razumevanje ljudskih emocija	☐ ☐	☐ ☐	Oba → ★

• POGLAVLJE 06 · ALAT ZA SAMOPROCENU

Test profesionalne orijentacije

Kratki vodič za samoprocenu — nije zamena za stručnu procenu, ali je dobar početak.

Za svaku tvrdnju zaokruži broj koji najbolje opisuje koliko se slaže (1 — uopšte ne; 5 — potpuno). Tri kratka modula daju ti prvi uvid u oblasti koje su ti bliske. Na kraju nalaze se ključ i tumačenje.

Modul A · Rad sa ljudima i empatija

Tvrdnja	1	2	3	4	5
Uživam u razgovoru sa različitim osobama, posebno kada im mogu pomoći.	☐	☐	☐	☐	☐
Kada vidim da neko ima problem, instinktivno tražim način da pomognem.	☐	☐	☐	☐	☐
Zadovoljava me kada uspem da objasnim nešto nekome ko nije razumeo.	☐	☐	☐	☐	☐
Ne umaram se u društvu — daje mi energiju.	☐	☐	☐	☐	☐
Volim da radim u timu više nego sam/a.	☐	☐	☐	☐	☐

Modul B · Analiza i istraživanje

Tvrdnja	1	2	3	4	5
Zanimaju me uzroci pojava — ne zanima me samo 'šta', već 'zašto'.	☐	☐	☐	☐	☐
Volim da čitam o temama koje me fasciniraju i posle što je formalno gradivo završeno.	☐	☐	☐	☐	☐
Dobro mi idu analize i logički zaključci; volim argumente zasnovane na dokazima.	☐	☐	☐	☐	☐
Pitanja o tome kako um i mozak funkcionišu me iskreno zanimaju.	☐	☐	☐	☐	☐
Privlači me ideja da vodim sopstvena istraživanja u budućnosti.	☐	☐	☐	☐	☐

Modul C · Rešavanje problema i smisao

Tvrdnja	1	2	3	4	5
Uživam u izazovima u kojima nema gotovog odgovora.	☐	☐	☐	☐	☐
Važno mi je da posao koji ću raditi ima jasan smisao i doprinos.	☐	☐	☐	☐	☐

Tvrđnja	1	2	3	4	5
Posmatram svet oko sebe i razmišljam kako se stvari mogu poboljšati.	☐	☐	☐	☐	☐
Mogu da budem strpljiv/a kada rešenje ne dolazi odmah.	☐	☐	☐	☐	☐
Značajno mi je da kroz posao utičem na nečiji konkretan život.	☐	☐	☐	☐	☐

Šta tvoji rezultati znače

Saberi bodove za svaki modul (svaki ima maksimum 25 bodova). Visok skor u jednom modulu (19–25 bodova) označava jak afinitet, dok visok skor u sva tri ukazuje na profil tipičan za moderne pomažuće profesije.

<p>A</p> <p>Visok skor u Modulu A</p> <p>Visok afinitet ka radu sa ljudima i empatiji. Profesije: psihologija, logopedija, socijalni rad, okupaciona terapija, obrazovanje, medicina, savetništvo.</p>	<p>B</p> <p>Visok skor u Modulu B</p> <p>Snažna analitička i istraživačka strana. Profesije: naučni rad, klinička psihologija, IT, medicina, ekonomija, pedagogija sa istraživačkim usmerenjem.</p>
<p>C</p> <p>Visok skor u Modulu C</p> <p>Tražiš smisao i konkretan uticaj na druge. Profesije sa duboko ljudskom svrhom — pomažuće profesije, edukacija, javno zdravlje, socijalni rad.</p>	<p>★</p> <p>Visok skor u A + B + C</p> <p>Profil tipičan za moderne pomažuće profesije — one koje istovremeno traže empatiju, naučnu utemeljenost i osećaj svrhe.</p>

◆ Napomena stručnjaka

Test profesionalne orijentacije je uvek samo polazna tačka, nikada konačna presuda. Za kompletnu karijernu procenu preporučujemo razgovor sa stručnim psihologom koji koristi standardizovane instrumente. Cilj testa nije da ti kaže šta da budeš — već da otvori razgovor sa samim sobom.

• DEO II

Razumevanje tržišta rada

—
Svet u koji ulaziš nije isti kao svet koji su tvoji roditelji upoznali.

Tržište rada danas

Realnost koju svaki budući student mora razumeti pre upisa.

Nikad u savremenoj istoriji zanimanja nisu nastajala i nestajala tako brzo. Mladi koji danas upisuju fakultet ulaziće na tržište rada u kome će veštačka inteligencija, automatizacija i nove forme rada promeniti i šta radimo i kako radimo.

44%

ključnih veština menja se do 2027. (WEF, 2023)

23%

zanimanja u globalnoj transformaciji (WEF, 2023)

69M

novih uloga koje se kreiraju do 2027.

83M

uloga koje se eliminišu do 2027.

“

Pitanje nije da li će se svet rada promeniti, već da li smo pripremili mlade da u tom novom svetu mogu da napreduju.

— World Economic Forum · Future of Jobs Report 2023

Šta se konkretno menja?

01

Hibridne uloge

Psiholog koji razume digitalne alate. Pedagog koji koristi AI u nastavi. Logoped koji primenjuje telemedicinu. Profesije sve češće spajaju dve ili tri oblasti.

02

Kontinuirano učenje

Završetak studija više nije kraj učenja. Prosečan profesionalac u 2035. godini učiće tokom celog radnog veka — formalno i neformalno.

03

Meke veštine dobijaju vrednost

Kreativnost, komunikacija, etika, emocionalna inteligencija — postaju centralne kompetencije koje algoritmi teško repliciraju.

Veštine koje će biti najtraženije do 2035.

Prema analizama Svetskog ekonomskog foruma, OECD-a i vodećih agencija za razvoj ljudskih resursa, ovo su veštine koje će biti najtraženije:

<p>01 Analitičko razmišljanje Sposobnost da se složene situacije razlože i reše korak po korak. KOGNITIVNE VEŠTINE</p>	<p>02 Kreativnost i inovacija Dolaženje do originalnih ideja kada AI preuzme rutinske zadatke. KREATIVNE VEŠTINE</p>	<p>03 Emocionalna inteligencija Prepoznavanje i regulacija sopstvenih i tuđih emocija. SOCIJALNE VEŠTINE</p>
<p>04 Komunikacija i saradnja Timski rad postaje pravilo, a ne izuzetak u svim sektorima. SOCIJALNE VEŠTINE</p>	<p>05 Prilagodljivost Sposobnost da se nastavi i raste kroz promene i neizvesnost. LIČNE VEŠTINE</p>	<p>06 Liderstvo i odgovornost Inicijativa i odgovornost kao ključne osobine modernog profesionalca. LIDERSKE VEŠTINE</p>

Tržište rada budućnosti

Koji sektori će rasti i zašto — podaci koji bi trebalo da utiču na vaš izbor.

Demografske promene, starenje stanovništva, digitalna transformacija zdravstva i obrazovanja i rastući fokus na mentalno zdravlje stvaraju jednu od najizvesnijih slika na tržištu rada: profesije zasnovane na ljudskom kontaktu, empatiji i specijalizovanom znanju o čoveku — beleže stabilan rast.

Sektori sa stabilnim rastom zapošljavanja

Profesija / Sektor	Projekcija rasta	Pokretačka sila
Logoped	+19%	Veća dijagnostička svest, dostupnost usluga
Mentalno zdravlje (savetnik)	+18%	Rast potreba za podrškom, posebno post-pandemijom
Brak i porodični terapeut	+15%	Pažnja posvećena mentalnoj higijeni porodice
Okupacioni terapeut	+12%	Razvoj rane intervencije, podrška u starosti
Klinički psiholog	+11%	Pristup mentalnom zdravlju kao osnovna usluga
Socijalni radnik (mentalno zdr.)	+11%	Socijalne nejednakosti, zaštita vulnerabilnih grupa
Vaspitač / učitelj	Stabilna potreba	Demografska potražnja, kontinuirana ulaganja u obrazovanje

Izvor: U.S. Bureau of Labor Statistics, Occupational Outlook Handbook 2022–2032. Evropske projekcije (CEDEFOP, Eurostat) slede slične trendove uz lokalne varijacije.

◆ Glavni zaključak

Profesije zasnovane na ljudskom kontaktu, brizi o drugima i specijalizovanom razumevanju čoveka pokazuju najstabilniji rast — ne uprkos tehnološkim promenama, već upravo zbog njih.

Veštačka inteligencija i budućnost zanimanja

Kako AI menja tržište rada — i zašto empatija postaje konkurentna prednost.

Veštačka inteligencija je jedna od retkih tehnoloških promena koja istovremeno deluje na gotovo sve sektore. Važno je razumeti šta AI zaista može — i šta još dugo neće moći — jer od toga zavisi na kojim veštinama vredi graditi karijeru.

Šta AI menja — a šta ne može

✓ Šta AI radi dobro

- Obrada i analiza velikih skupova podataka
- Prepoznavanje obrazaca u tekstu, slici i zvuku
- Automatizacija repetitivnih administrativnih zadataka
- Generisanje sadržaja na osnovu uzoraka
- Predviđanje rezultata na osnovu istorijskih podataka
- Prevođenje i jezička obrada

✗ Šta AI (za sada) ne može

- Iskrena empatija i terapijski odnos
- Etičko prosuđivanje u složenim situacijama
- Fizička intervencija i manualna terapija
- Izgradnja poverenja i sigurnog odnosa
- Razumevanje kulturnog i socijalnog konteksta
- Kreativno rešavanje nepredviđenih situacija

Tri scenarija uticaja AI na profesije

01

Automatizovane profesije

Poslovi sa visokim udelom repetitivnih, predvidivih zadataka. Primer: unos podataka, osnovna analitika, standardni administrativni procesi.

VISOK RIZIK

02

Transformisane profesije

AI postaje moćan alat koji menja način rada, ali ne i suštinu. Lekar koji koristi AI dijagnostiku — i dalje je ključna osoba u odnosu sa pacijentom.

SREDNJI RIZIK

03

Ojačane profesije

Profesije u kojima AI oslobađa profesionalce od rutinskih zadataka, dajući im više vremena za rad koji zahteva samo čovek može pružiti.

MALI RIZIK

Zašto empatija postaje konkurentna prednost

U eri AI-a, osobine koje su se dugo smatrale 'mekim' dobijaju novu vrednost. Empatija, autentičan kontakt, dubinsko slušanje i sposobnost gradnje poverenja — to su kompetencije koje algoritam ne može replikovati. One su u srcu pomažućih profesija.

Pet kategorija rada otpornih na automatizaciju

Istraživanja McKinsey Global Institute identifikuju pet širokih kategorija rada koje su visoko otporne na automatizaciju. Sve pomažuće profesije pokrivaju sve ili gotovo sve ove kategorije:

<p>01 Izgradnja i upravljanje odnosima Sposobnost da gradiš poverenje, postavljaš sigurne okvire i održavaš dugoročan profesionalni odnos sa klijentom, pacijentom ili učenikom.</p>	<p>02 Rešavanje novih situacija Klinički rad nikad nije identičan. Svaki slučaj ima svoje varijable. Sposobnost adaptacije i kreativnog rešavanja — ostaje ljudska.</p>	<p>03 Fizičke veštine u složenim okruženjima Procena pokreta, manualna intervencija, adaptacija fizičkog okruženja — nasleđe koje robotika još dugo neće nadmašiti.</p>
<p>04 Kreativno mišljenje Sposobnost da vidiš vezu između disciplina, da postavljaš nova pitanja i otvaraš nove pristupe — ostaje karakteristika ljudskog uma.</p>	<p>05 Komunikacija sa emocionalnom inteligencijom Razgovor koji prepoznaje strah, nelagodu, nadu, neizgovorene reči — to je suština pomažućih profesija. AI ovde ostaje pomoćnik, ne zamena.</p>	<p>★ Svih pet zajedno Profesije koje obuhvataju sve ove kategorije — psihologija, logopedija, OT, socijalni rad, edukacija — spadaju u najotpornije.</p>

Profesije najotpornije na automatizaciju

Stručni pregled oblasti koje ostaju stabilne upravo zbog nezamenjivog ljudskog faktora.

Ključna istraživanja — Oksfordska studija Frey & Osborne (2013), Svetski ekonomski forum i McKinsey Global Institute — konzistentno identifikuju iste kategorije profesija kao visoko otporne na automatizaciju: one koje se baziraju na složenim međuljudskim interakcijama, fizičkim intervencijama u promenljivim okruženjima i primeni etičkog prosuđivanja.

Profesija	Otpornost	Ključni razlog
Psiholog	5/5	Terapeutski odnos, etičko prosuđivanje, empatija
Logoped	5/5	Individualna senzomotorna procena, interpersonalni rad
Okupacioni terapeut	5/5	Fizička i kontekstualna intervencija, prilagođavanje okruženja
Socijalni radnik	4/5	Složene porodične situacije, zagovaranje, terenska procena
Učitelj	4/5	Izgradnja odnosa, motivacija, adaptacija na učenika
Vaspitač	5/5	Rani razvoj, neuhvatljive situacije, sigurna privrženost
Psihijatar	5/5	Medicinska procena + terapija + ljudski odnos
Defektolog	5/5	Specijalizovana individualna podrška, složena procena

◆ Zašto je ovo važno za tvoj izbor?

Biranje profesije koja je otporna na automatizaciju ne znači birati 'ono što AI ne može'. Znači graditi karijeru na veštinama koje postaju sve vrednije upravo zato što su retke i nezamenjive — sposobnosti da razumeš, podržiš i pomogneš drugom čoveku. To je ono što ekonomisti zovu 'ljudska prednost' modernog tržišta rada.

AKADEMIJA ZA
HUMANI RAZVOJ

PRAKTIČAN VODIČ · IZDANJE 2026
Kako izabrati pravi fakultet i zanimanje

• DEO III

Profesije budućnosti

—
Šest oblasti koje čine srce ljudski usmerene budućnosti.

Psihologija

Nauka o ljudskom umu, ponašanju i međuljudskim odnosima.

Psihologija je disciplina koja istražuje mentalne procese, ponašanje i odnose između ljudi. U modernom svetu, sa sve većom pažnjom posvećenom mentalnom zdravlju, psiholog je jedna od najpotrebnijih i najtraženijih profesija 21. veka.

PSIHOLOG

Razumevanje, podrška i transformacija ljudskog iskustva.

Psiholozi rade u kliničkim, edukativnim, organizacijskim i istraživačkim okruženjima. Pomažu osobama da razumeju i prevaziđu emocionalne teškoće, razvojne izazove i mentalne porećaje. Klinički psiholozi rade sa osobama sa psihičkim porećajima, edukativni psiholozi u školama, a organizacijski u kompanijama.

OTPORNOST NA AUTOMATIZACIJU

Vrlo visoka

RAST SEKTORA DO 2030.

+11% (BLS)

KLJUČNE KOMPETENCIJE

Empatija, aktivno slušanje, etičko rasuđivanje, naučna metodologija, komunikacija, analitičko mišljenje.

Gde rade psiholozi?

01

Klinička psihologija

Bolnice, privatne prakse, centri za mentalno zdravlje, krizne intervencije, forenzika.

02

Edukativna psihologija

Škole, obrazovne institucije, specijalizovane ustanove za decu sa teškoćama u razvoju.

03

Organizacijska psihologija

Korporacije, HR odeljenja, konsalting firme, programi razvoja zaposlenih.

Logopedija

Most između govora, komunikacije i punog učešća u svetu.

Logopedija je jedna od najfascinantnijih zdravstvenih profesija — stoji na raskrižu neurologije, razvojne psihologije, lingvistike i pedagoških nauka. Logoped pomaže osobama svih uzrasta da prevaziđu teškoće u govoru, jeziku, glasu, gutanju i komunikaciji.

LOGOPED

Tamo gde reči stižu spore, logoped gradi most do glasa.

Logopedi rade sa decom koja imaju razvojne jezičke teškoće, mucanje, porećaje glasa i jezičke porećaje usled neuroloških oštećenja. Takođe rade sa odraslima nakon moždanog udara ili povreda glave. Procenjuju, dijagnostikuju i sprovode specijalizovanu terapiju.

OTPORNOST NA AUTOMATIZACIJU

Visoka

RAST SEKTORA DO 2030.

+19% (BLS)

KLJUČNE KOMPETENCIJE

Fonetika, lingvistika, neurologija, razvojna psihologija, terapeutska komunikacija, strpljivost.

Zašto je logopedija profesija budućnosti?

- Porast dijagnostičke svesti dovodi do veće tražnje — sve više dece biva na vreme uočeno kao kandidat za logopedsku terapiju.
- Starenje stanovništva stvara potražnju za rehabilitacijom govora kod odraslih (afazija nakon moždanog udara).
- Telemedicina i digitalni alati proširuju doseg, ali ne zamenjuju logopeda u centralnoj ulozi.
- Deficit logopeda je globalni problem — Srbija, regija i EU beleže nedostatak stručnjaka.

◆ Interesantna činjenica

Prema NIDCD-u (Nacionalni institut za porećaje sluha i komunikacije, SAD), približno 1 od 12 dece uzrasta 3–17 godina ima neki oblik porećaja komunikacije koji zahteva stručnu procenu ili terapiju. Dostupnost logopedskih usluga u većini zemalja daleko zaostaje za realnim potrebama — što logopediju čini jednom od profesija sa najsigurnijom dugoročnom potražnjom.

Socijalni rad

Zagovaranje, podrška i izgradnja pravednijeg društva.

Socijalni rad je profesija posvećena unapređivanju dobrobiti osoba i zajednica, a posebno onih koji su suočeni sa siromaštvom, nasiljem, diskriminacijom, teškoćama u razvoju ili socijalnom isključenošću. Socijalni radnik je most između sistema i čoveka kome je potrebna podrška.

SOCIJALNI RADNIK

Tamo gde sistem ne stiže — socijalni radnik pravi prostor za čoveka.

Socijalni radnici rade u centrima za socijalni rad, domovima za smeštaj, bolnicama, školama, nevladinom sektoru i humanitarnim organizacijama. Procenjuju situacije, izrađuju planove zaštite, koordinišu međusektorske timove i zagovaraju prava klijenata.

OTPORNOST NA AUTOMATIZACIJU

Visoka

RAST SEKTORA DO 2030.

+7–11% (BLS)

KLJUČNE KOMPETENCIJE

Psihosocijalna procena, poznavanje zakona, upravljanje slučajevima, komunikacija, etika, otpornost.

Oblasti delovanja

01

Zaštita dece

Procena porodičnih rizika, interventno delovanje, hraniteljstvo, usvajanje.

02

Gerontološki rad

Podrška starijim osobama, koordinacija nege, borba protiv diskriminacije.

03

Mentalno zdravlje

Multidisciplinarni timovi, rehabilitacija u zajednici, krizne intervencije.

Okupaciona terapija

Vraćanje sposobnosti, vraćanje života.

Okupaciona terapija pomaže osobama svih uzrasta da ponovo steknu, zadrže ili razviju sposobnosti potrebne za svakodnevne aktivnosti — rad, brigu o sebi, slobodno vreme i socijalne aktivnosti. Ime dolazi od latinske reči 'occupare' — baviti se, biti zauzet.

OKUPACIONI TERAPEUT

Vraćamo ljudima njihove svakodnevne — jednu po jednu radnju.

Okupacioni terapeuti rade sa decom sa teškoćama u razvoju, osobama sa fizičkim oštećenjima, neurološkim bolestima, psihijatrijskim stanjima i starijim osobama. Cilj nije samo lečenje — već maksimizacija funkcionalne nezavisnosti i kvaliteta života.

OTPORNOST NA AUTOMATIZACIJU

Visoka

RAST SEKTORA DO 2030.

+12% (BLS)

KLJUČNE KOMPETENCIJE

Neurologija, razvojna psihologija, biomehanika, adaptivna tehnologija, senzorna integracija, kreativnost u dizajnu intervencije.

Zašto je okupaciona terapija u ubrzanom rastu?

- Porast prevalencije autizma i ADHD-a povećava potražnju za dečjom OT.
- Starenje populacije povećava potražnju za gerijatrijskom OT i podrškom u kućnim uslovima.
- Napredak neurorehabilitacije otvorio je nova polja delovanja u radu sa pacijentima nakon moždanog udara.
- Integracija tehnologije (VR terapija, asistivna tehnologija) ne zamenjuje OT, već mu daje nove alate.

Obrazovanje učitelja

Graditi nove generacije — najznačajnija profesija društva.

Učiteljska profesija stoji na preseku pedagogije, psihologije, didaktike i interpersonalnih odnosa. Učitelji oblikuju ne samo znanje, već i stavove, vrednosti i samopouzdanje dece u najosetljivijem periodu ranog školskog razvoja. Šta god da se dogodi sa tehnologijom — niko ne može zameniti učitelja koji vidi dete.

UČITELJ RAZREDNE NASTAVE

Pet godina kontinuiranog uticaja na šest godina razvoja — najviše što će jedan profesionalac ikada dobiti.

Učitelji rade sa decom uzrasta 6–11 godina, pokrivajući sve predmete i negujući celokupan razvoj deteta. Pored prenosa znanja, grade emocionalne kompetencije, socijalne veštine i radne navike. Rade u državnim i privatnim školama, centrima za inkluzivno obrazovanje, istraživačkim institucijama.

OTPORNOST NA AUTOMATIZACIJU

Visoka

RAST SEKTORA DO 2030.

Stabilna potreba

KLJUČNE KOMPETENCIJE

Pedagogija, razvojna psihologija, didaktika, metodika nastave, inkluzivno obrazovanje, kreativnost.

Učitelj u eri digitalnog obrazovanja

Digitalni alati i veštačka inteligencija menjaju način prenosa informacija — ali pojačavaju, ne smanjuju, vrednost učitelja. U svetu informacione prezasićenosti, uloga učitelja postaje još kritičnija: pomaganje detetu da razlikuje bitno od nebitnog, da razvija kritičko mišljenje i da gradi lični odnos prema znanju.

◆ Podatak koji govori za sebe

Sintetičke metaanalize Johna Hattieja (Visible Learning, 2009) i njegova kasnija istraživanja pokazuju da kvalitet učitelja i učiteljskog odnosa sa učenicima ima među najvećim uticajima na obrazovne ishode — često većim od veličine odeljenja ili tehnologije. Dobri učitelji imaju trajne efekte koji se mere decenijama.

Obrazovanje vaspitača

Temelji ranog razvoja – prve godine oblikuju mozak doživotno.

Predškolsko obrazovanje je fundamentalno za celokupan razvoj deteta. Neurobiološka istraživanja pokazuju da period od 0 do 7 godina predstavlja kritičnu fazu za razvoj kognitivnih, emocionalnih i socijalnih sposobnosti. Vaspitač koji radi u ovom periodu ima jedinstven uticaj.

VASPITAČ PREDŠKOLSKE DECE

Najvažniji period u životu čoveka – i nije slučajno naš prvi profesionalac u njemu.

Vaspitači rade sa decom uzrasta od 6 meseci do 6 godina u vrtićima, jasicama i razvojnim centrima. Planiraju i sprovode razvojne aktivnosti, prate svako dete individualno, sarađuju sa porodicama i stručnim saradnicima. Često su prvi koji primete kad je detetu potrebna dodatna podrška.

OTPORNOST NA AUTOMATIZACIJU

Vrlo visoka

RAST SEKTORA DO 2030.

Visok rast

KLJUČNE KOMPETENCIJE

Razvojna psihologija, rana stimulacija, pedagogija, porodična saradnja, dečja neuropsihologija, sigurnost privrženosti.

Zašto je ova profesija kritično važna?

90%

mozga se razvija u ranom detinjstvu

Prema Harvard Center on the Developing Child, najintenzivniji razvoj moždanih struktura odvija se pre početka škole.

do 13\$

povrat na 1\$ ulaganja

Istraživanja Nobelovca Heckmana o Perry Preschool studiji pokazuju značajan ekonomski povrat na kvalitetno rano obrazovanje.

Bolji

akademski i životni ishodi

Longitudinalne studije konzistentno pokazuju bolje obrazovne i socijalne rezultate kod dece u kvalitetnim predškolskim programima.

AKADEMIJA ZA
HUMANI RAZVOJ

PRAKTIČAN VODIČ · IZDANJE 2026
Kako izabrati pravi fakultet i zanimanje

• DEO IV

Odluka i praktični koraci

—
Od razmišljanja do potpisa — alati za sigurnu odluku.

Kako izgleda savremeno studiranje

Šta se promenilo — i šta to znači za tebe.

Visoko obrazovanje se danas transformiše brže nego ikad. Razumevanje kako izgleda moderno studiranje može ti pomoći da bolje isplaniraš period na fakultetu i izvučeš maksimum iz iskustva.

<p>01 Projektna nastava</p> <p>Moderni fakulteti sve više uvode projektni rad kao integralni deo studija — timski projekti, studije slučaja i praktični zadaci koji rešavaju stvarne probleme.</p>	<p>02 Stručna praksa</p> <p>Kvalitetan studijski program uključuje obaveznu praksu u etabliranim institucijama — klinikama, školama, centrima, agencijama — ne samo kao formalnost, već kao ključni deo učenja.</p>
<p>03 Mentorski odnos</p> <p>Odnos sa profesorima i asistentima koji vas poznaju, prate vaš napredak i mogu biti resursi i mentori — ne samo 'predavači gradiva'.</p>	<p>04 Istraživački rad</p> <p>Mogućnost da učestvuješ u istraživanjima, pišeš radove i prezentiraš na konferencijama — rano gradeći akademski ili stručni profil.</p>
<p>05 Međunarodna mobilnost</p> <p>ERASMUS+ i slični programi omogućavaju studiranje u inostranstvu — ne samo za strane diplome, već za izlaganje različitim sistemima, kulturama i metodologijama.</p>	<p>06 Digitalni alati u nastavi</p> <p>Moderno studiranje uključuje digitalne platforme, simulacije, baze podataka i alate koji su standard u modernoj stručnoj praksi.</p>

Studentski život — izvan učionice

Izvan nastave, studijsko iskustvo gradi se kroz: studentske organizacije, volontiranje, stručne ekskurzije, mentorske programe, istraživačke grupe i neformalne razgovore u kafiću sa profesorom. Ovo nije trivijalno — istraživanja pokazuju da studentska angažovanost izvan nastave direktno korelira sa karijernim uspehom.

Kako prepoznati kvalitetan fakultet

Devet konkretnih pokazatelja koje možeš proveriti pre odluke.

Kvalitet fakulteta teško je meriti samo na osnovu zvaničnih rangiranja. Rangiranja mere istraživački output, citiranost i sredstva — a ne nužno kvalitet nastavnog iskustva za studenta. Zato postoji niz konkretnih markera na koje vredi obratiti pažnju.

<p>01 Akreditacija programa</p> <p>Svaki studijski program mora imati aktuelnu akreditaciju Komisije za akreditaciju i proveru kvaliteta.</p>	<p>02 Stručnost nastavnika</p> <p>Ne samo akademske titule — već i praktično iskustvo u struci. Da li nastavnici aktivno rade u oblasti o kojoj predaju?</p>	<p>03 Obezbeđena stručna praksa</p> <p>Kvalitetan fakultet garantuje stručnu praksu — ne kao formalnost, već kao obavezan i sistematski deo studija sa partnerima u struci.</p>
<p>04 Erasmus+ saradnja</p> <p>Aktivni Erasmus+ ugovori sa univerzitetima u EU su pouzdan znak kvaliteta i otvaraju ti vrata ka međunarodnom iskustvu još tokom studija.</p>	<p>05 Opremljenost</p> <p>Laboratorije, simulacioni prostori, klinike za vežbu, biblioteka — da li su savremeni ili se nije ulagalo godinama?</p>	<p>06 Podrška studentima</p> <p>Postoje li savetnički centri, psihološka podrška, mentorski programi, servisi za karijeru?</p>
<p>07 Ažuran kurikulum</p> <p>Da li se kurikulum redovno ažurira? Da li reflektuje najnovije trendove u struci i tržištu rada?</p>	<p>08 Transparentnost</p> <p>Fakultet koji otvoreno govori o cenama, ishodima diplomiranja i karijernim statistikama — radi ozbiljno.</p>	<p>09 Iskustva studenata</p> <p>Ne zvanične recenzije — već pravi razgovor sa studentima na Otvorenom danu. Gledajte izraz lica.</p>

◆ Dva neizostavna kriterijuma

Obezbeđena stručna praksa i uvrštena u kurikulum kao obavezan deo studija — ne kao opcionalna aktivnost. Pravi fakulteti unapred imaju ugovore sa institucijama u kojima studenti rade pod mentorstvom (klinike, škole, vrtići, centri za socijalni rad, kompanije).

AKADEMIJA ZA
HUMANI RAZVOJ

PRAKTIČAN VODIČ · IZDANJE 2026
Kako izabrati pravi fakultet i zanimanje

Erasmus+ ugovori sa univerzitetima u EU. Mogućnost odlaska na semestar ili godinu studija u inostranstvo nije luksuz — to je jedan od najsnažnijih signala da fakultet ozbiljno radi i da je deo evropskog akademskog prostora.

Pitanja koja treba da postaviš sebi pre upisa

Ovo nisu formalna pitanja — to su signali tvog unutrašnjeg kompasa.

Pre nego što potpišeš dokumenta za upis, prođi kroz ova pitanja. Nema pogrešnih odgovora — ali postoje odgovori koji te mogu usmeriti ili zaustaviti na vreme.

Pitanja o sebi i motivaciji

- Da li me ova oblast iskreno zanima — ili je to ambicija nekoga drugog?
- Mogu li da zamislim sebe kako radim u ovoj profesiji svaki dan — i to sa zadovoljstvom?
- Da li sam razgovarao/la sa osobom koja već radi taj posao? Šta mi je rekla?
- Da li mi je jasno šta konkretno podrazumeva posao u ovoj profesiji?
- Šta me u ovoj oblasti iskreno privlači? Mogu li to da formulišem u jednoj rečenici?

Pitanja o studiranju

- Da li sam posetio/la Otvoreni dan i video/la kako izgleda studiranje?
- Da li znam koji je odnos teorije i prakse u programu?
- Da li sam razgovarao/la sa studentima koji pohađaju ovaj program?
- Da li znam gde idu diplomci ovog programa — koji je procenat zaposlen u struci?
- Da li mi je jasan finansijski plan studiranja — i da li je realan?

Pitanja o budućnosti

- Da li postoji tržišna potražnja za ovom profesijom u narednih 10–20 godina?
- Da li ova profesija ima mogućnosti napredovanja i specijalizacije?
- Da li vidim sebe kako rastem u ovoj oblasti — kontinuirano učim, istražujem?
- Da li su vrednosti ove profesije usklađene s mojim ličnim vrednostima?

Saveti za roditelje

Kako podržati — a ne upravljati — jednom od najvažnijih odluka vašeg deteta.

Roditelj u ovom procesu ima nezamenjivu ulogu. Ali ta uloga je — podrška, ne upravljanje. Linija između ta dva nije uvek jasna, a brisanje te linije je jedan od najčešćih uzroka pogrešnih izbora i kasnijeg nezadovoljstva.

✓ Šta treba raditi

- Slušajte — ne samo informišite
- Postavljajte pitanja umesto davanja odgovora
- Delite svoja iskustva — bez pritiska
- Omogućite razgovor sa profesionalcima u oblasti
- Posetite zajedno Otvorene dane
- Prihvatite da vaše dete može imati drugačije vrednosti od vaših
- Budite mreža sigurnosti — ne vodič koji odobrava

✗ Čega se treba čuvati

- Projektovati sopstvene ambicije na dete
- 'Siguran posao' kao jedini kriterijum
- Porediti dete sa drugarima ili srođnicima
- Odlučiti 'za' dete bez razgovora
- Ignorirati signale nezadovoljstva ili neslaganja
- Žuriti sa odlukom da bi se 'razrešila stvar'
- Umanjivati 'pomažuće' profesije kao manje prestižne

Pet razgovora koji stvarno pomažu

01

Razgovor o vrednostima

„Šta je tebi važno u poslu? Novac, smisao, sloboda, kontakt s ljudima, napredak...“ — bez procenjivanja odgovora.

02

Razgovor o strahovima

„Šta te plaši u ovoj odluci?“ Navedite i sopstvene strahove — autentičnost otvara prave razgovore.

03

Razgovor o snagama

„U čemu si zaista dobar/dobra — bez veze s tim šta se ceni ili donosi novac?“ Fokus na osobu, ne na tržište.

04

Razgovor o viziji

„Kakav bi bio tvoj idealan radni dan za 10 godina?“ Vizualizacija budućnosti se lakše razrešava.

05

Razgovor o granicama

„Postoji li nešto što nikako ne bi radio/la profesionalno?“ Negativne želje su podjednako važne kao i pozitivne.

AKADEMIJA ZA
HUMANI RAZVOJ

PRAKTIČAN VODIČ · IZDANJE 2026
Kako izabrati pravi fakultet i zanimanje

Kontrolna lista za izbor fakulteta

Dvadeset i pet tačaka za samostalnu procenu pre nego što donesete odluku.

Ova kontrolna lista služi kao tvoj lični vodič tokom posete fakultetu i istraživanja. Koristi je za svaki fakultet koji ozbiljno razmatraš — poređenje će ti biti mnogo jasnije.

A · Kvalitet nastave i programa

- Program ima aktuelnu akreditaciju
- Kurikulum je ažuriran u poslednje 3 godine
- Jasno je koji procenat nastave čini praksa
- Nastavnici imaju i akademska i praktična iskustva
- Postoje savremene učionice, laboratorije i klinike za vežbu

B · Odnos prema studentu

- Grupe su dovoljno male za individualni pristup
- Postoji sistem mentorske podrške studentima
- Postoji savetnik ili psiholog za studente
- Postoji karijerni centar ili program profesionalnog razvoja
- Studenti imaju pristup istraživačkim projektima

C · Stručna praksa i međunarodna mreža

- Praksa je obavezan i integralan deo studijskog programa
- Postoje formalni partneri za praksu (klinike, škole, vrtići, centri)
- Fakultet ima aktivne Erasmus+ ugovore sa univerzitetima u EU
- Postoje međunarodne saradnje i razmena studenata
- Diplomci fakulteta su zaposleni u struci
- Fakultet objavljuje podatke o zaposlenosti diplomaca

D · Utisak tokom posete

- Imao/la sam priliku da porazgovaram sa studentima
- Video/la sam kako izgledaju prostori i nastava
- Razgovarao/la sam sa nastavnicima ili savetnicima
- Informacije su bile transparentne i jasne
- Nisam bio/la gurnut/a ka upisu bez vremena za razmišljanje
- Moj/a pratilac/pratilja je bio/la uključen/a

E · Lični osećaj

- Vidim sebe na ovom mestu — ne osećam se kao 'pogrešna osoba'
- Interesovanje za oblast je moje, ne tuđe
- Donosim ovu odluku iz snage, ne iz straha

Najčešća pitanja budućih studenata

Iskreni odgovori na dileme koje se iznova pojavljuju u razgovorima o upisu.

P Šta ako ne znam šta me zanima?

○ To je potpuno normalno u ovom uzrastu. Mnoga interesovanja se pojave tek u kontaktu sa novim oblastima. Tražite program koji nudi širu osnovu i profesionalnu orijentaciju u prvim godinama. Razgovor sa psihologom za karijernu orijentaciju može mnogo pomoći.

P Koji fakultet je 'najlakši' za upis?

○ Ovo nije pravo pitanje. Pravo pitanje je: koji program te priprema za profesiju koja te zanima i koja ima budućnost? 'Lakši upis' bez smisla za tebe znači nekoliko godina bez motivacije i još više godina kasnijeg nezadovoljstva.

P Da li pomažuće profesije dobro zarađuju?

○ Plata u pomažućim profesijama varira po sektoru i stepenu specijalizacije. Klinički psiholozi u privatnoj praksi, specijalizovani logopedi i iskusni socijalni radnici u EU dostižu solidne zarade. U Srbiji, plate u javnom sektoru rastu, ali su još ispod EU proseka — dok privatni sektor i internacionalni angažmani otvaraju druge vrste prilika.

P Da li ću lako naći posao?

○ U sektorima kao što su psihologija, logopedija, OT i socijalni rad — deficit stručnjaka je evidentan i u Srbiji i u regionu. Uz dobre kompetencije i mrežu, zapošljavanje je realno.

P Kako izgleda tipičan dan psihologa, logopeda ili socijalnog radnika?

○ Svaka profesija ima različite svakodnevce. Preporučujemo da zatražite 'job shadowing' — jedan dan praćenja profesionalca u radu. To je najbolji uvid koji možete da imate pre odluke.

P Da li moram da idem na master?

○ U nekim profesijama (psiholog, socijalni radnik) master je preduslov za licenciranje i samostalni rad. U drugima je prednost. Informišite se o zakonskim zahtevima u Srbiji i zemlji u kojoj planirate da radite.

P Šta ako pogrešim u izboru?

○ Promena smera nije katastrofa — ona je podatak. Mnogi uspešni profesionalci promenili su smer jednom ili dvaput. Bolje ranija korekcija nego decenija nezadovoljstva.

P Da li privatni fakultet važi kao državni?

○ Akreditovani privatni fakulteti imaju jednako važeće diplome kao državni. Ključno je proveriti akreditaciju, licencu za izdavanje diploma i prepoznatljivost u struci.

P Koliko dugo traju ove studije?

○ Većina pomažućih profesija zahteva 3–4 godine (osnovne) plus master — ukupno 5 godina. Postdiplomska specijalizacija traje 2–4 dodatne godine. Tokom čitavog perioda moguće je raditi paralelno u struci.

P Šta ako roditelji ne podržavaju moj izbor?

○ Razgovor zasnovan na informacijama — tržišnim podacima, karijernim perspektivama, konkretnim ishodima — može promeniti percepciju. Pozovite roditelje na Otvoreni dan ili razgovor sa karijernim savetnikom.

Jedna odluka. Jedan život.

Sve što smo do sada videli — sažeto u nekoliko ključnih uvida.

Kroz ove stranice videli smo nekoliko važnih stvari. Da se svet rada menja brže nego ikad. Da veštine budućnosti nisu samo tehničke — već i duboko ljudske. Da u eri veštačke inteligencije, profesije zasnovane na empatiji, razumevanju i međuljudskom kontaktu dobijaju novu vrednost. I da između 'popularnog fakulteta' i 'mog pravog puta' ne mora da postoji protivurečnost — ako se pažljivo traži.

“

Ne tražimo najlakši put. Ne tražimo ni najsigurniji. Tražimo onaj put na kome ćemo imati prostora da budemo osoba, razvijamo svoje talente, gradimo smislenu karijeru — i na kraju dana osećamo da smo doprineli nečemu što je važno.

— Cilj ovog vodiča

Tri konkretna koraka — šta sada?

1

Razgovaraj

KORAK 1

Sedni sa nekim kome veruješ — roditeljima, prijateljem, nastavnikom — i подели ono što si naučio iz ovog vodiča.

2

Poseti

KORAK 2

Odaberi 2–3 programa koji te zanimaju i fizički ih poseti. Ne samo sajt. Prostori. Studenti. Razgovor.

3

Istraži

KORAK 3

Pronađi jednu osobu koja radi u oblasti koja te zanima i zamoli za razgovor. Jedan sat sa profesionalcem vredan je više od deset sati čitanja.

4

Odluči

KORAK 4

Donesi odluku iz snage — jer si prošao kroz proces, ne iz straha jer ti vreme ističe. Dobre odluke imaju vlasnika.

AKADEMIJA ZA
HUMANI RAZVOJ

PRAKTIČAN VODIČ · IZDANJE 2026
Kako izabrati pravi fakultet i zanimanje

• POGLAVLJE 24 · SLEDEĆI KORAK

Tvoja budućnost počinje sada

AKADEMIJA ZA HUMANI RAZVOJ

Psihologija · Logopedija · Socijalni rad
Okupaciona terapija · Obrazovanje učitelja · Obrazovanje vaspitača

Ako su profesije koje smo opisali u ovom vodiču probudile interesovanje — pozivamo te da saznaš više. Organizujemo otvorene dane, razgovore sa studentima i karijernim savetnicima, i dajemo sve informacije koje su ti potrebne — bez pritiska i obaveza.

www.ahr.edu.rs

Izjava o korišćenju vodiča

Ovaj vodič je pripremljen u edukativne svrhe i dostupan je besplatno. Slobodno ga delite sa mladima, roditeljima, nastavnicima ili prijateljima koji razmatraju izbor studija i karijere. Informacije i preporuke iz vodiča rezultat su rada tima karijernih savetnika, psihologa i analitičara tržišta rada. Citirani podaci potiču iz javno dostupnih izvora uključujući: OECD Education at a Glance, World Economic Forum Future of Jobs Report 2023, U.S. Bureau of Labor Statistics Occupational Outlook Handbook, Harvard Center on the Developing Child, NIDCD i istraživanja Gallup organizacije.

IZDANJE 2026

Zato što dobra odluka nije slučajnost.

To je rezultat dobrih pitanja i vremena da se na njih odgovori.